

ЗАКОН ЗА МЕДИЦИНСКИТЕ СТУДИИ И КОНТИНУИРАНОТО СТРУЧНО УСОВРШУВАЊЕ НА ДОКТОРИТЕ НА МЕДИЦИНА

Редакциски пречистен текст ¹

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите и постапката за стекнувањето на квалификации за вршење на професијата доктор на медицина на територијата на Република Македонија, студиските програми за образование и стекнување на квалификации за вршење на дејност на доктори на медицина, полагањето на стручниот испит за докторите на медицина, континуираното стручно усовршување на докторите на медицина, следењето на новите сознанија во медицината, унапредувањето на знаењето и практичните вештини на докторите на медицина.

Член 2

Диплома за завршено образование и стекнати квалификации од областа на медицината за вршење на професијата доктор на медицина издаваат високообразовните установи - медицинските факултети во Република Македонија акредитирани од страна на Одборот за акредитација и евалуација на високото образование и кои поседуваат решение за вршење на високообразовна дејност издадено од страна на министерството надлежно за работите од областа на високото образование.

Член 3

(1) Студиите по општа медицина потребни за вршење на професијата доктор на медицина опфаќаат најмалку шест години на високо образование, односно 5.500 часа на теоретска настава и практична обука обезбедена од универзитет или под надзор на универзитет.

(2) Студиите по општа медицина потребни за вршење на професијата доктор на медицина гарантираат дека лицето кое го завршило процесот на образование, најмалку ги стекнало следниве знаења и вештини:

- соодветно знаење на науките на кои се заснова медицината и добро разбирање на научните методи, вклучувајќи ги начелата за мерење на биолошките функции, вреднување на научно востановените факти и анализата на податоците,

- задоволително разбирање на структурата, функциите и однесувањето на здравите и болните лица, како и односите меѓу здравствената состојба и физичката и социјалната средина на човекот,

- соодветно знаење на клиничките дисциплини и практика на медицината во однос на профилаксиката, дијагностиката и терапијата, што му овозможуваат да добие целосна слика на психичките и физичките заболувања, како и на човековата репродукција и

- соодветно клиничко искуство во здравствени установи под соодветен надзор.

---

¹ Редакциски пречистениот текст на Законот за медицинските студии и континуирано стручно усовршување на докторите на медицина, ги опфаќа: основниот текст на Законот, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.16/13 и Законот за изменување и дополнување на Законот за медицинските студии и континуирано стручно усовршување на докторите на медицина, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.38/14, во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена.

Член 4

(1) Студиските програми за образование и стекнување на квалификации за вршење на дејност на доктори на медицина ги акредитира Одборот за акредитација и евалуација на високото образование на предлог на посебна комисија од пет члена.

(2) Членови на комисијата од ставот (1) на овој член се доктори по медицински науки со наставно-научно звање вонреден, односно редовен професор на медицински науки, кои имаат објавено најмалку пет труда во научни списанија со импакт фактор во последните пет години.

(3) При формирањето на комисијата од ставот (1) на овој член се применува принципот на соодветна и правична застапеност на сите заедници во Република Македонија.

Член 5

(1) Одборот за акредитација и евалуација на високото образование при акредитирањето на студиска програма со чие завршување студентите се стекнуваат со образование и квалификации за вршење дејност на доктор на медицина (во натамошниот текст: студиската програма), ја има предвид особено постапката за полагање на стручниот испит и одредбите од овој закон.

(2) Студиската програма вклучува предмети од претклинички области кои се изучуваат и полагаат во текот на првите две години и клинички области кои се изучуваат и полагаат во текот на следните четири години.

(3) Предметите од трета година на студиската програма не може да се слушаат ако не се положи првиот дел од стручниот испит.

(4) Студиската програма задолжително вклучува практична обука за болничко згрижување која се изведува во текот на изучувањето на предметите од претклиничките области и клиничките области преку задолжителна волонтерска работа со полно работно време во универзитетска клиника, клиничка болница, општа болница, специјална болница, односно во здравствена установа во која се врши специјалистичко консултативна здравствена дејност.

(5) Практичната обука од ставот (4) на овој член се спроведува врз основа на план за волонтирање донесен од Министерството за здравство при што јавните здравствени установи се должни да ја овозможат практичната обука, во вкупно траење од три месеци, од кои првиот дел од практичната обука во траење од 45 дена се спроведува во текот на првите две години, а вториот дел во траење од 45 дена се спроведува во текот на следните четири години, при што успешно завршување на првиот дел од практичната обука е услов за полагање на првиот дел од стручниот испит, а успешното завршување на вториот дел од практичната обука е услов за полагање на вториот дел на стручниот испит.

(6) Студиската програма задолжително вклучува и изучување и полагање на англиски јазик во текот на две години, од кои една година во текот на изучувањето на претклиничките области кога се изучуваат особено медицинските изрази од претклиничките области и една година во текот на изучувањето на клиничките области кога се изучуваат особено медицинските изрази од клиничките области.

(7) Високообразовната установа на која се изведува студиската програма (во натамошниот текст: високообразовната установа) задолжително определува најмалку еден предмет од претклиничките области и најмалку еден предмет од клиничките области, за кои наставата се изведува и испитите се полагаат на англиски јазик, при што доколку високообразовната установа определи повеќе предмети, студентот има право на избор на предметот.

(8) Високообразовната установа во текот на изведувањето на студиската програма, покрај стекнувањето на знаење и вештини, обезбедува студентите да се стекнат со комуникациски вештини и со соодветен однос и начин на однесување кон колегите и пациентите.

(9) Високообразовната установа обезбедува со изведувањето на практичната настава покрај болнички кревети да не се вознемируваат пациентите, при што истата се изведува во мали групи на студенти и тоа при настава во форма на објаснување пред пациент, во група од најмногу шест студенти, а при настава во форма на медицински преглед на пациент од страна на студентите, во група од најмногу три студенти.

(10) Високообразовната установа во текот на секоја година задолжително обезбедува за сите клинички предмети најмалку едно предавање да одржи наставник кој предава на врвните 500 високообразовни установи од областа на медицинските науки во светот, рангирани на последната објавена листа на Центарот за универзитети од светска класа при Шангајскиот Џиао Тонг универзитет, или секоја година задолжително обезбедува предавање во траење од најмалку една недела најмалку по три клинички предмети за секоја студиска година да одржи наставник кој предава на врвните 500 високообразовни установи од областа на медицинските науки во светот, рангирани на последната објавена листа на Центарот за универзитети од светска класа при Шангајскиот Џиао Тонг Универзитет, на кое ќе бидат поканети да присуствуваат и сите наставници од соодветната област.

(11) Високообразовната установа го уредува начинот на полагањето на испитите, кој се состои од писмен, устен и практичен дел, како и редоследот за полагање на испитите на тој начин што ќе се обезбеди успешно стекнување на неопходните знаења, вештини и начин на однесување, заради преоѓање на повисоко ниво на стекнување на знаења и вештини во рамките на истиот циклус на студии.

(12) Високообразовната установа го информира студентот за редоследот за полагање на испитите и тој е составен дел на студиската програма.

(13) На предавањата и на испитите, задолжително првенствено се користи стручна литература што е во употреба на врвните 100 високообразовни установи од областа на медицинските науки во светот, рангирани на последната објавена листа на Центарот за универзитети од светска класа при Шангајскиот Џиао Тонг универзитет.

(14) Со успешно завршување на студиската програма, студентот се стекнува со звање „доктор на медицина“, кое му овозможува вршење на дејност доктор на медицина по положувањето на стручниот испит, како и стручно усовршување и специјализација, односно супспецијализација во одделни области од медицината.

(15) Високообразовната установа најмалку еднаш годишно ги поканува почесните и визитинг професори да одржат предавање на високообразовната установа од областа на медицината.

Член 6

(1) Пробната работа и полагањето на стручниот испит за докторите на медицина се врши согласно со Законот за здравствената заштита и прописите кои произлегуваат од него, освен доколку поинаку не е определено со овој закон.

(2) Студентите на медицина и докторите на медицина полагаат стручен испит кој е услов за вршење на дејноста доктор на медицина (во натамошниот текст: стручен испит).

(3) Стручниот испит се полага пред испитна комисија за првиот дел и испитна комисија за вториот дел, формирани од Лекарската комора на Македонија, кои имаат по пет члена од кои најмалку два члена се доценти, редовни или вонредни професори, а при формирањето на комисиите се применува принципот на соодветна и правична застапеност на сите заедници во Република Македонија.

(4) Членовите на комисијата од ставот (3) на овој член се доктори по медицински науки кои имаат објавено најмалку пет труда во научни списанија со импакт фактор и кои престојувале и работеле на медицински факултети, медицински институти, односно здравствени установи во земјите членки на ОЕЦД, во период од најмалку вкупно шест месеци, континуирано или со прекини.

(5) Стручниот испит се состои од писмен, устен и практичен дел.

(6) Успешно положениот писмен дел е услов за полагање на усниот дел.

(7) Стручниот испит се полага во два дела.

(8) Студентите на медицина го полагаат првиот дел од стручниот испит кој е услов за полагање на клиничките испити и се полага по завршувањето на практичната обука за болничко згрижување, по завршувањето на обука за прва помош според програма утврдена од Лекарската комора на Македонија и по положувањето на сите претклинички испити од студиската програма со кои се стекнува образование и квалификации за вршење на дејноста доктор на медицина.

(9) Писмениот дел на првиот дел на стручниот испит кој се полага на јазикот на кој се изведува наставата опфаќа проверка на знаењата од следниве области: Медицинска физика, Медицинска хемија и Биохемија/Молекуларна биологија, Медицинска биологија и анатомија, Хистологија и ембриологија, Анатомија, Физиологија, како и Основи на медицинска психологија и медицинска социологија.

(10) Писмениот дел на првиот дел од стручниот испит се состои од збир на најмалку 4.000 прашања кои се преиспитуваат секои две години и кои се утврдени од страна на комисија формирана од страна на министерот за здравство чии членови ги исполнуваат условите од ставот (4) на овој член.

(11) Најмалку 60% од прашањата од ставот (10) на овој член се обезбедуваат од прашањата за полагање на стручен испит, односно друг соодветен испит кој го полагаат докторите на медицина во земјите членки на ОЕЦД.

(12) На писмениот испит присуствуваат претставници од Министерството за здравство, Министерството за образование и наука и претставник кој ќе го определи Владата на Република Македонија кои можат да го прекинат полагањето доколку истото се спроведува спротивно на прописите или е доведено во прашање објективноста на резултатите, а доколку има случаи на препишување или недозволените консултации може да го отстрани таквиот доктор на медицина од писмениот испит.

(13) Вториот дел од стручниот испит се полага по завршувањето на студиската програма и пробната работа.

(14) Вториот дел од стручниот испит опфаќа устен и писмен дел на проверка на знаењата од следниве области:

- семејна медицина,
- анестезиологија,
- медицина на труд,

- социјална медицина,
- офталмологија,
- хирургија,
- дерматовенерологија,
- гинекологија и акушерство,
- оториноларингологија,
- хумана генетика,
- хигиена,
- микробиологија и вирусологија,
- интерна медицина,
- педијатрија,
- клиничка хемија и лабораториска дијагностика,
- неврологија,
- ортопедија,
- патологија,
- патофизиологија,
- фармакологија и токсикологија,
- психијатрија и психотерапија,
- судска медицина,
- урологија,
- епидемиологија, медицинска биометрија и медицинска информатика,
- етика и деонтологија,
- здравствена економија,
- инфектологија,
- имунологија,
- геријатрија,
- ургентна медицина,
- клиничка фармакологија / фармакотерапија,
- превенција и промоција на здравјето,
- нуклеарна медицина,
- трансфузиологија,
- радиологија,
- онкологија, радиотерапија и заштита од зрачење,
- физикална и рехабилитациона медицина,
- природни начини на лекување,
- палијативна медицина и
- медицина на болка.

(15) На вториот дел од стручниот испит, кандидатот треба на конкретни случаи да покаже дека во текот на студиите се здобил со знаења што знае да ги примени во пракса, како и со неопходните интердисциплинарни знаења и вештини за еден доктор на медицина, при што особено мора да докаже дека:

- ја владее техниката за земање анамнеза, методите за клинички преглед и техниката за основните лабораториски методи и да знае да ги процени добиените резултати,

- е во состојба да ги побара и да ги добие информациите неопходни за поставување дијагноза, да го препознае различното значење и тежина за поставување на дијагнозата и критичко да проценува во рамките на диференцијално-дијагностичките размислувања,

- има доволни познавања за патологијата и патофизиологијата и особено е во можност да ги препознае патогенетските поврзаности,
- ги владее индикациите за конзервативна и оперативна терапија, како и најважните терапевтски принципи и може да донесе здравствено-економски разумни одлуки,
- поседува основни фармаколошки знаења, има познавања од фармакотерапијата, особено примената на медицински значајни фармацевтски препарати, нивните индикации и контраиндикации, исто така земајќи го во предвид здравствено-економскиот аспект, како и препишувањето на лекови,
- ги владее основите за промоцијата на здравјето, превенцијата и рехабилитацијата, знае да го процени влијанието на околината, општеството, семејството и професијата,
- ја познава потребата и основните принципи на координирање при процедурите за третман и
- ги познава општите правила на лекарското однесување кон пациентот, особено имајќи ги предвид етичките прашања, знае како соодветно да се однесува во ситуацијата при укажувањето помош, при грижата кај хроничните и неизлечивите заболени, како и со оние кои умираат.

(16) Практичниот дел на вториот дел од стручниот испит се состои од проверка на знаењата и вештините во Медицинскиот симулациски центар, како и од проверка на знаењата и вештините на вистински пациент.

(17) Поблиските услови за начинот на полагање, условите при полагање, времетраењето и прагот на положеност на стручниот испит го пропишува министерот за здравство.

Член 7

(1) Заради непрекината надградба на знаењата, способностите и вештините на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите, докторите на стоматологија, специјалистите и супспецијалистите и дипломираните фармацевти вработени во јавните здравствени установи, како и помошниот медицински кадар имаа обврска да следат обуки и други облици на стручно усовршување кои се однесуваат на тековните достигнувања во медицината, научните истражувања, медицинската технологија, напредувањето на комуникациските и социјалните вештини, системите за управување и одржување на квалитет и стандарди кои се однесуваат на дејноста на докторите на медицина.

(2) Обуките на докторите на медицина се состојат од специјализирани или интердисциплинарни обуки, како и обуки за стекнување на практични клинички вештини.

(3) Директорите на јавните здравствени установи, најдоцна до 1 ноември во тековната година, донесуваат годишни планови кои важат од 1 јануари следната година, за обука на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите, докторите на стоматологија, специјалистите и супспецијалистите и дипломираните фармацевти вработени во јавните здравствени установи, како и помошниот медицински кадар, во Република Македонија и во странство, кој го одобрува Министерството за здравство.

(4) Врз основа на годишните планови на јавните здравствени установи од ставот (3) на овој член, Министерството за здравство најдоцна до 1 декември во тековната година донесува годишна програма која важи од 1 јануари следната година, за обука на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите,

докторите на стоматологија, специјалистите и супспецијалистите и дипломираните фармацевти вработени во јавните здравствени установи, како и помошниот медицински кадар во Република Македонија и во странство, согласно со потребите на здравствениот систем, заради подигнување на нивото на здравствената заштита, односно воведување на нови методи на здравствена заштита, која што најдоцна до 15 ноември во тековната година раководителот на секторот надлежен за континуирана медицинска едукација во Министерството за здравство ја подготвува и доставува до министерот за здравство како предлог на годишна програма. Годишната програма се извршува со обуки во странство кои траат најмалку 30 дена и содржи најмалку 1.000 обуки годишно, од кои најмалку 200 обуки се за докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите вработени во јавни здравствени установи на терциерно ниво и најмалку 600 обуки се за доктори на медицина вработени во јавни здравствени установи на секундарно ниво. Во годишната програма дополнително се вклучуваат и докторите на стоматологија, специјалистите и супспецијалистите и дипломираните фармацевти вработени во јавните здравствени установи, како и помошниот медицински кадар. Во годишната програма се предвидуваат дополнителни обуки и за докторите на медицина вработени во јавни здравствени установи на секундарно ниво, приватните специјалисти во мрежа, службите за превенција, дежурните служби, итна медицинска помош и домашна посета кои се извршуваат во здравствени установи во Република Македонија. Докторите на медицина вработени во јавни здравствени установи на секундарно ниво се должни најмалку четири месеци во период од шест години да поминат на обука во странство, овозможена од Министерството за здравство и најмалку два месеца во период од пет години да поминат во обука во здравствена установа на терцијарно ниво, овозможена од Министерството за здравство.

(5) Врз основа на годишната програма од ставот (4) на овој член, медицинскиот директор на јавната здравствена установа во кои има двајца директори, односно директорот на јавната здравствена установа во која има еден директор, донесува решение за упатување на обука на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите, докторите на стоматологија, специјалистите и супспецијалистите и дипломираните фармацевти вработени во јавните здравствени установи, како и помошниот медицински кадар.

(6) Против решението од ставот (5) на овој член е дозволена жалба од докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите, докторите на стоматологија, специјалистите и супспецијалистите и дипломираните фармацевти вработени во јавните здравствени установи, како и помошниот медицински кадар од ставот (5) на овој член до Министерството за здравство во рок од осум дена по приемот на решението.

(7) По исклучок од ставот (5) на овој член и Министерството за здравство може да донесе решение за упатување на обука на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите, заради подигнување на нивото на здравствената заштита, односно воведување на нови методи на здравствена заштита.

(8) Решението од ставот (7) на овој член е конечно и по него може да се води управен спор.

(9) Тужбата за поведување на управен спор од ставот (8) на овој член се поднесува во рок од 30 дена од денот на приемот на решението од ставот (7) на овој член и истата не го одлага извршувањето на решението.

(10) Докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите, докторите на стоматологија, специјалистите и супспецијалистите и дипломираните фармацевти вработени во јавните здравствени установи, како и помошниот медицински кадар, кои се упатени на обука во странство се должни да обезбедат потврда за успешно завршена обука и стекнати знаења, како и да обучат најмалку пет доктори на медицина, специјалисти, односно супспецијалисти во Република Македонија.

Член 8

(1) Трошоците за обуки на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите ги покриваат Министерството за здравство, односно јавните здравствени установи во кои се вработени, а престојот и успешното завршување на обуката спаѓаат во работните обврски на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите и нивното неизвршување претставува дисциплински престап.

(2) Доколку докторот на медицина, специјалистот или супспецијалистот обезбеди покривање на трошоците за обука од друго правно или физичко лице и обуката ја следи надвор од работните обврски, освен доколку средствата се обезбедени од меѓународни организации, на јавната здравствена установа во која е вработен е должен да уплати 20% од добиените средства, кои се наменети исклучиво за обуки на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите.

(3) Доколку за доктор на медицина е обезбедена обука во здравствена установа во странство, директорот на јавната здравствена установа во која е вработен докторот на медицина е должен истата да ја овозможи, освен доколку докторот на медицина одбие да потпише договор со кој ќе се обврзе да остане да работи во јавната здравствена установа во период од три години доколку обуката траела до три месеци, а доколку обуката траела подолго од три месеци истиот е обврзан да остане да работи во јавната здравствена установа во период од пет години.

(4) На докторот на медицина од ставот (3) на овој член кој успешно ќе ја заврши обуката од ставот (3) на овој член, му се исплатува нето плата која е зголемена за 10%, во период тројно подолг од периодот во кој истиот бил на обуката.

Член 9

(1) Стручното усовршување на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите вклучува најмалку обука во Република Македонија и во странство, учество во работата на конгреси, симпозиуми и други форми на стручни состаноци, курсеви за континуирана едукација, студиски престои, објавување трудови во стручни и научни списанија и публикации, стекнување на стручни и научни звања и пријава за нуспојави на лекови.

(2) Стручното усовршување на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите вклучува и континуирана медицинска едукација во веб форма која е претходно акредитирана од American Medical Association Physician Recognition Award или European Accreditation Council for Continuous Medical Education и тоа најмалку 15 случаи годишно за докторите на медицина и специјалисти кои имаат до 25-годишно работно искуство како доктор на медицина, односно специјалист, односно супспецијалисти кои имаат до 20-годишно работно искуство како специјалисти и супспецијалисти.

(3) Стручното усовршување од овој член е обврска на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите и нејзиното неспроведување претставува дисциплинска неуредност.

(4) Стручното усовршување од ставот (2) на овој член е еден од условите за обновување на лиценцата за работа на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите.

(5) Стручното усовршување на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите се изведува и во рамките на здравствената установа каде што се вработени.

(6) Со цел за унапредување на вештините и знаењата на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите преку размена на искуства и мислења за конкретни случаи, здравствената установа најмалку еднаш неделно организира наменски лекарски колегиуми на кои задолжително присуствуваат сите доктори на медицина, специјалистите, односно супспецијалистите вработени во здравствената установа, како и други лица кои ќе ги одреди медицинскиот директор на здравствената установа.

(7) На лекарските колегиуми задолжително се претставуваат и разгледуваат конкретните случаи со компликации, посложените случаи кои биле третирани во претходниот период, новите методи во давањето на здравствени услуги, како и други случаи за кои лекарскиот колегиум ќе оцени дека можат да придонесат за унапредување на вештините и знаењата на докторите на медицина, а неизнесувањето на случаите на компликации или необразложувањето на новите методи во давањето на здравствени услуги од страна на присутните на лекарскиот колегиум претставува дисциплински престап.

(8) По барање на докторот на медицина, докторот на медицина кој го упатува пациентот или избран лекар на лекарски колегиум се разгледува и секој случај што тој смета дека е специфичен или има потреба да биде разгледан.

(9) Лекарските колегиуми ги свикува и со нивната работа раководи медицинскиот директор на здравствената установа или доктор на медицина кој тој ќе го овласти.

(10) За одржаните лекарски колегиуми се води записник во писмена форма и/или во форма на електронски видео или аудио запис, во вид, на начин и со содржина што ги пропишува министерот за здравство.

(11) Начинот и времетраењето на чување на записникот од ставот (10) на овој член ги пропишува министерот за здравство.

(12) Покрај лекарските колегиуми од ставот (6) на овој член, во здравствените установи секојдневно, по правило, во текот на утринските часови во работните денови се одржуваат состаноци на кои се презентираат и разгледуваат случаите кои се закажани за тој ден или за следниот ден и на кој присуствуваат сите доктори на медицина, специјалисти и супспецијалисти вработени во здравствената установа.

(13) Обуките за непрекината надградба на знаењата, способностите и вештините на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите може да ги спроведуваат Македонското лекарско друштво, стручните здруженија членки на Македонското лекарско друштво и други домашни и меѓународни стручни здруженија.

(14) Обуките од ставот (1) на овој член може да ги организираат и Министерството за здравство, медицински факултет, стручни здруженија, Македонската академија на науки и уметности и здравствени установи.

(15) Обуките од ставот (1) на овој член ги акредитира Лекарската комора на Македонија.

(16) Министерот за здравство најдоцна до 1 декември тековната година донесува годишен план за едукација на избраните лекари во Република Македонија, кој опфаќа најмалку 50% од избраните лекари во Република Македонија, која важи од 1 јануари следната година, која е организирана и на товар на Министерството за здравство вклучително и патните трошоци на избраните лекари, која е акредитирана од страна на Лекарската комора на Македонија, односно Стоматолошката комора на Македонија и која е задолжителна за сите избрани лекари во мрежата на здравствени установи и која особено содржи обуки за упатствата за медицина заснована на докази, обуки за стекнување на вештини, обуки за користење и читање на ЕКГ, обуки за дефибрилација, реанимација и основно одржување во живот. Дел од обуките на избраните лекари задолжително се спроведуваат во здравствени установи на терцијарно ниво каде што се третираат првите пет најчести причини (болести) за смртност во Република Македонија. Обуката на избраните лекари се состои од теоретски и практичен дел. Теоретскиот дел од обуката е во присуство на повеќе избрани лекари, трае најмалку четири часа и задолжително завршува со проверка на знаењето на избраните лекари со тест. Практичниот дел од обуката на избраните лекари се извршува со присуство на избраните лекари на третман на пациенти од страна на специјалист, односно супспецијалист во здравствена установа. По завршувањето на практичниот дел од обуката што трае вкупно четири пати по четири часа специјалистот, односно супспецијалистот издава писмена потврда дека избраниот лекар присуствувал на практичниот дел од обуката. Обуката на избраните лекари по правило се одржува во викенд освен доколку избраниот лекар не побара обуката да се спроведува во работни денови. Министерот за здравство овластува најмалку три лица од Министерството за здравство и по едно лице од Лекарската комора на Македонија и Стоматолошката комора на Македонија кои ја следат реализацијата на годишниот план за едукација на избраните лекари и кои еднаш месечно му доставуваат извештај за следењето на реализацијата на едукацијата.

(17) Доколку министерот за здравство не ја донесе годишната програма за обука на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите, односно годишниот план за едукација на избраните лекари во Република Македонија, во тековната година се применува годишната програма за обука на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите, односно годишниот план за едукација на избраните лекари во Република Македонија, кои важеле претходната година.

Член 10

(1) Со цел за унапредување на вештините и знаењата на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите преку пренос на вештини и знаења од областа на медицината и работењето во здравствените установи, Министерството за здравство во јавните здравствени установи со договор може да ангажира, истакнати доктори на медицина, специјалисти, односно супспецијалисти од државите членки на ОЕЦД или македонски државјани, кои работеле најмалку пет години непрекинато во здравствени установи, односно високообразовни установи од областа на медицината во државите членки на ОЕЦД, како и раководни лица од здравствени установи во државите членки на ОЕЦД.

(2) Министерството за здравство со докторите на медицина, специјалистите, односно супспецијалистите од ставот (1) на овој член склучува договор за вршење на медицинска дејност како здравствен работник во јавна здравствена установа, а со раководните лица од ставот (1) на овој член склучува договор, со кои се утврдува особено износот на надоместокот кој не може да биде повисок од износот на платата што ја примал во здравствената установа во странство во која работел пред да го склучи договорот.

Член 11

(1) Со цел унапредување на вештините и знаењата на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите задолжително се врши видеоснимање на сите ендоскопски и лапароскопски интервенции, роботска хирургија и сите други интервенции каде што опремата овозможува видеоснимање, како и сите хируршки интервенции кои вклучуваат хируршки методи кои се нови или методи кои не ги имаат совладано мнозинството специјалисти, односно супспецијалисти во здравствената установа, кои се вршат во здравствените установи во Република Македонија.

(2) По предлог на стручниот колегиум или на докторот на медицина, специјалистот или супспецијалистот кој ја изведува интервенцијата се врши видеоснимање и на сите хируршки интервенции со отворена хируршка техника на специфични, невообичаени или ретки случаи или на случаи потребни за образовни цели.

(3) Начинот на видеоснимањето од ставовите (1) и (2) на овој член, како и начинот и времетраењето на чување на видеоснимките ги пропишува министерот за здравство.

(4) Директорот на здравствената установа во која се врши видеоснимањето од ставовите (1) и (2) на овој член задолжително определува најмалку едно лице одговорно за одржување на системот за видеоснимање.

(5) По барање на Министерството за здравство, Министерство за здравство - Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Лекарската комора на Македонија, Медицинскиот симулациски центар или други надлежни органи, здравствената установа е должна без надоместок да достави копија од видеоснимка на одредена интервенција.

(6) Заради остварување на правото на пациент на стручно мислење во случај на компликација, влошена здравствена состојба или сомневање за лекарска грешка, на барање на докторот на медицина, специјалистот, односно супспецијалистот од кого е побарано стручното мислење, здравствената установа е должна да му достави копија од видеоснимка на интервенција која е извршена врз пациентот, за што се плаќа надоместок во висина која ја утврдува министерот за здравство.

(7) Видеоснимките на интервенциите се користат и за образовни цели на медицински факултет во првиот, вториот и третиот циклус на студии и во Медицинскиот симулациски центар, како и за потребите на унапредување на вештините и знаењата на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите во здравствените установи, при што истите не смеат да содржат лични податоци на пациентите.

(8) Медицинскиот симулациски центар прави база на видеоснимки на интервенции кои не смеат да содржат лични податоци на пациентите и која е достапна за студентите по медицина и докторите на медицина за образовни цели.

(9) Износот за надоместок кој го плаќаат докторите на медицина за пристапот до базата на видеоснимки на интервенција го утврдува министерот за здравство во зависност од времетраењето и начинот на пристапот до базата и трошоците за одржување на базата на видеоснимки, а за студентите по медицина пристапот до базата на видеоснимки на интервенции е бесплатен.

Член 12

(1) Делот од процесот за стекнување практични вештини неопходни за стекнување на називот доктор на медицина, дел од процесот на полагање на практичниот дел од стручниот испит, дел од процесот на стекнување на практични вештини за стекнување со стручно звање специјалист и супспецијалист, дел од полагањето на практичниот дел на специјалистичкиот и супспецијалистичкиот испит и дел од процесот на продолжување на лиценца на докторите на медицина, задолжително се изведува во Медицинскиот симулациски центар.

(2) Медицинскиот симулациски центар се основа како установа согласно со Законот за установи со удели од Република Македонија - Министерство за здравство, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје - Медицински факултет, Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Државниот универзитет во Тетово и Лекарската комора на Македонија.

(3) Управниот одбор на Медицинскиот симулациски центар го сочинуваат пет члена од кои по еден член од Министерството за здравство, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје - Медицински факултет, Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Државниот универзитет во Тетово и од Лекарската комора на Македонија.

(4) Директорот на Медицинскиот симулациски центар го именува и разрешува министерот за здравство.

(5) Медицинскиот симулациски центар има соодветна опрема која симулира патолошки состојби на човекот и овозможува проверка на стекнатите вештини преку дијагностички и терапевтски интервенции извршени на опремата, на конкретни случаи зададени по случаен избор, при што истовремено се врши и видеоснимање на интервенцијата.

(6) Видот, обемот и начинот на стекнување на практичните вештини од ставот (1) на овој член ги утврдува министерот за здравство по претходно мислење од Лекарската комора на Македонија.

(7) Трошоците за стекнување на практичните вештини од ставот (1) на овој член за студентите и специјализантите, односно супспецијализантите се на товар на високообразовната институција каде што се запишани, а за докторите на медицина при процесот на полагање на практичниот дел од стручниот испит и при процесот на продолжување на лиценца на докторите на медицина, на товар на докторите на медицина.

(8) Управниот одбор на Медицинскиот симулациски центар со одлука на која согласност дава министерот за здравство ја утврдува висината на надоместоците за користење на услугите на Медицинскиот симулациски центар, во зависност од видот и обемот на услугите.

(9) Трошоците за работа Медицинскиот симулациски центар ги обезбедува од сопствени средства.

Невозможување видеоснимање на интервенции

Член 13

Одговорното лице на здравствената установа кое нема да обезбеди услови за видеоснимање на сите ендоскопски и лапароскопски интервенции, роботска хирургија и сите други интервенции каде што опремата овозможува видеоснимање, како и сите хируршки интервенции кои вклучуваат хируршки методи кои се нови или методи кои не ги имаат совладано мнозинството специјалисти, односно супспецијалисти во здравствената установа, кривично ќе одговара и ќе се казни со парична казна или затвор до една година.

Извршување на интервенција без видеоснимање

Член 14

Докторот на медицина, специјалистот, односно супспецијалистот кој ќе изврши ендоскопска или лапароскопска интервенција, роботска хирургија или друга интервенција каде што опремата овозможува видеоснимање, или хируршка интервенција која вклучува хируршка метода која е нова или метода која не ја имаат совладано мнозинството специјалисти, односно супспецијалисти во здравствената установа без да биде извршено видеоснимање и покрај тоа што е овозможено видеоснимање, кривично ќе одговара и ќе се казни со парична казна или затвор до една година.

Неовластено објавување на видеоснимки од медицински интервенции

Член 15

Тој што неовластено ќе објави видеоснимка или на кој било друг начин ќе направи достапна видеоснимка од медицинска интервенција без да ги отстрани личните податоци кривично ќе одговара и ќе се казни со парична казна или затвор од шест месеци до три години.

Член 16

(1) Глоба во износ од 2.000 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на установата, ако:

1) во текот на секоја година не обезбеди за сите клинички предмети најмалку едно предавање да одржи наставник кој предава на врвните 500 високообразовни установи од областа на медицинските науки во светот, рангирани на последната објавена листа на Центарот за универзитети од светска класа при Шангајскиот Џиао Тонг универзитет или секоја година не обезбеди предавање во траење од најмалку една недела најмалку по три клинички предмети за секоја студиска година да одржи наставник кој предава на врвните 500 високообразовни установи од областа на медицинските науки во светот, рангирани на последната објавена листа на Центарот за универзитети од светска класа при Шангајскиот Џиао Тонг универзитет, на кое ќе бидат поканети да присуствуваат сите наставници од соодветната област (член 5 став (10));

2) на предавањата и испитите задолжително првенствено не се користи стручна литература што е во употреба на врвните 100 високообразовни установи од областа на медицински науки во светот, рангирани на последната објавена листа на Центарот за универзитети од светска класа при Шангајскиот Џиао Тонг универзитет (член 5 став (13));

3) најмалку еднаш годишно не ги покани почесните и визитинг професори да одржат предавање на високообразовната установа од областа на медицината (член 5 став (15));

4) најдоцна до 1 ноември во тековната година не донесат годишни планови за обука на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите во Република Македонија и во странство (член 7 став (3));

5) најмалку еднаш неделно не организира наменски стручни колегиуми на кои задолжително присуствуваат доктори на медицина, специјалисти, односно супспецијалисти вработени во здравствената установа (член 9 став (6));

6) не се определи најмалку едно лице кое е одговорно за одржување на системот за видеоснимање (член 11 став (4)) и

7) по барање на здравствениот работник од кого е побарано стручно мислење не достави копија од видеоснимка на интервенција која е извршена врз пациентот, доколку е платен надоместокот (член 11 став (6)).

(2) Глоба во износ од 2.000 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во установата за прекршоците од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во Министерството за здравство доколку не донесе годишна програма за обука на докторите на медицина, специјалистите и супспецијалистите во Република Македонија и во странство (член 7 став (4)).

(4) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на докторот на медицина кој нема да уплати 20% од добиените средства, освен доколку средствата се обезбедени од меѓународни организации (член 8 став (2)).

(5) Глоба во износ од 2.000 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на директорот на здравствената установа доколку не му ја овозможи на докторот на медицина обезбедената обука во здравствена установа во странство (член 8 став (3)).

(6) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице на здравствената установа доколку не достави копија од видеоснимка на одредена интервенција по барање на Министерството за здравство, Министерство за здравство - Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Лекарската комора на Македонија, Медицинскиот симулациски центар или други надлежни органи (член 11 став (5)).

(7) Глоба во износ од 2.000 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на раководителот на сектор надлежен за континуирана медицинска едукација во Министерството за здравство доколку до 15 ноември во тековната година не подготви и не достави на министерот за здравство предлог на програма (член 7 став (4)).

(8) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во Министерството за здравство доколку не овласти најмалку три лица во Министерството за здравство да ја следат реализацијата на годишниот план за едукација на избраните лекари во Република Македонија (член 9 став (16)).

Член 16-а

(1) На избраниот лекар кој нема да се јави на едукација и да го положи тестот за проверка на знаењето стекнато на теоретскиот дел од обуката во два последователни обиди, односно нема да обезбеди потврда за присуство на

практичниот дел на обуката согласно со годишниот план за едукација на избраните лекари во Република Македонија, согласно со договорот склучен со Фондот за здравствено осигурување на Македонија, ќе му се намали месечниот надоместок од Фондот за здравствено осигурување за 20%, еднократно.

(2) Доколку избраниот лекар две години по ред не се јавува на едукација и не го положи тестот за проверка на знаењето стекнато на теоретскиот дел од обуката, односно нема да обезбеди потврда за присуство на практичниот дел на обуката согласно со годишниот план за едукација на избраните лекари во Република Македонија, ќе се раскине договорот за лиценца за вршење на здравствена дејност во мрежата на здравствени установи и нема да може да склучи договор со Фондот за здравствено осигурување на Македонија во времетраење од една година.

Член 17

(1) Приходите од изречените прекршоци за здравствените установи и одговорните лица согласно со овој закон се приходи на Буџетот на Република Македонија.

(2) Прекршочната постапка за прекршоците предвидени во овој закон ја води надлежниот суд.

(3) Пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежниот суд се спроведува постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоците.

(4) Надзорот над спроведувањето на прекршочните одредби од овој закон ги врши Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

Член 18

(1) Високообразовните установи ги доставуваат студиските програми усогласени со овој закон до Одборот за акредитација и евалуација на високото образование најдоцна до 1 декември 2013 година.

(2) Одборот за акредитација и евалуација на високото образование најдоцна до 15 јануари 2014 година ги акредитира студиските програми усогласени со овој закон.

Член 19

(1) Студентите кои ги започнале студиите по општа медицина потребни за вршење на професијата доктор на медицина пред започнувањето на примената на овој закон, ќе го завршат истото согласно со прописите и студиските програми кои важеле до денот на започнувањето со примената на овој закон.

(2) Одредбата од членот 6 став (14) од овој закон во делот на областите: медицинска биометрија и медицинска информатика; здравствена економија, геријатрија, превенција и промоција на здравјето, природни начини на лекување, палијативна медицина и медицина на болка, ќе се применува за кандидатите за полагање на вториот дел од стручен испит кои го започнале студирањето согласно со студиските програми усогласени со овој закон.

(3) Кандидатите кои започнале да го полагаат стручниот испит пред започнувањето со примената на овој закон, ќе го довршат полагањето согласно прописите кои важеле до започнувањето со примената на овој закон.

Член 20

Министерот за здравство во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ги донесе прописите чие донесување е утврдено со овој закон.

Член 21

(1) Одредбата од членот 5 став (6) од овој закон ќе започне да се применува од 15 септември 2014 година.

(2) Одредбите од членовите 11 став (1) и 13 и 14 од овој закон ќе започнат да се применуваат од 15 септември 2013 година.

(3) Одредбата од членот 4 став (2) од овој закон ќе започне да се применува од 1 јануари 2017 година, а до започнувањето со примена на оваа одредба членови на комисијата од членот 4 став (1) од овој закон може да бидат доктори по медицински науки со наставно-научно звање вонреден, односно редовен професор на медицински науки, кои имаат објавено најмалку три труда во научни списанија со импакт фактор во последните пет години.

(4) Одредбата од членот 6 став (4) од овој закон ќе започне да се применува од 1 јануари 2017 година, а до започнувањето со примена на оваа одредба членови на комисијата од членот 6 став (3) од овој закон може да бидат доктори по медицински науки кои имаат објавено најмалку три труда во научни списанија со импакт фактор и кои престојувале и работеле на медицински факултети, медицински институти, односно здравствени установи во земјите членки на ОЕЦД, во период од најмалку вкупно шест месеци, континуирано или со прекини.

Член 22

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОДРЕДБИ

од Законот за изменување и дополнување на Законот за медицинските студии и континуирано стручно усовршување и адокторите на медицина („Службен весник на РМ“ бр.38/14)

Член 5

Фондот за здравствено осигурување на Македонија во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе ги усогласи договорите со избраните лекари, согласно со одредбите од членот 16-а од овој закон.

Член 6

Министерот за здравство во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе го донесе годишниот план за едукација на избраните лекари во Република Македонија за 2014 година.

Член 7

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.